

Locuinta Redactorului

si

Cancelleria Redactiunii

si

Strata tragerilor [Ld-

văzute], Nr. 5.

Seriozitatea noastră nu voru primi decât numai de la corespondenți regulari ai „Federatiunii.” Articoli transiți și nepublicați se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial și economico.

Va fi Mercuri-a, Vineri-a și Dominec'a.

De pe campul resbelului.

Scirile despre luptele din 25. pâna în 27. nov., intemplate parte pe linia Gien, Vendome și Le Mans, parte în nordul Parisului, în direcție spre Amiens, nu anunță despre începutul unei lupte mari, că se acceptă degea de mai multă tempă. Lupta decizorie încă nu s-a intemplată pre neci una linia, înse cu tote acestea, lovirea de la Amiens se poate privi de una luptă importantă. Cătu despre rezultatul acestei lupte, despre care raportaramu în numerul trecutu al diuariului nostru, prusii si-vindica invingerea pre partea lor, era buletinul francesu comunica că trupele franceze si-au tienut pusețiunile lor, prin urmare, ambele parti credu că au fostu invigatoare; de unde nu incapse neci una indoieala, că lupta de la Amiens a fostu pre cătu se poate de sangerosa.

Este probabilu, că armata francesă de la Loire va atacă si bate mai antâi pre principale Fridericu Carolu, pre candu contele Kératry tiene în schiță pre marele-duce de Meklenburg între Loire și Sarthe. — Totu asié de verosimila este si impregiurea, că generalul Trochu va incepe ofensivă in unire cu bravul erou de la Orléans, generalul Aurelles de Paladine, cea ce se poate deduce din canonadă nocturnă din 26. nov., intemplata din forturile din sudul Parisului.

Nu incapse indoieala, că situația militară atâtă de la Parisu, cătu si de la fluviile Loire și Sarthe, a devenit degea forte expansiva, asié în cătu acumă ne potem acceptă in totu momentul la evenimente mari si deciziorie.

Dupa scirile mai recinti, generalulu Garibaldi, incungurandu trupele nemtiesci ale generalului Werder, a ajunsu in departementul Vogesilor, si in 26. nov. s'a afilat in apropiarea de la Remiremont. In 27. nov., generalulu Werder s'a pus in miscare, si la Pasques, trei mile in departare sudica de la Epinal, a datu preste arrié-regard'a lui Garibaldi.

Correspondintele din Tours alu diuariului englez „Times” ni prezinta unu tablou despre înarmările din vestul, nordul si sudul Franței, care promite cele mai mari speranțe pentru gloria republică francesă. Asié, intre altele, comunica urmatorile detaliuri interesante: „Afara de armata de la Loire, mai esiste si una armata considerabila de răzvadă sub conducerea contelui Kératry, care cresce si se organizează pre tota diu'a. Aceasta armata se numesc „armata de vestu”, inse ea nu e neci mai multu neci mai putiu, decâtă reservă armatei francese de la Loire. La spatele acestor doue armate stă totu sudul si vestul Franției in arme. Aceste poteri se urca la doue milioane luptatori, cari se potu numai de cătu organiză si tramite in bataia. Numitulu correspundinte mai adauge, că poporatiunea francesă a salutat cu entuziasm decretul guvernului, relativ la rescol'a in masse, si că se înrolează forte multi omeni, cari nu apartienă clasei de etate, prevediuta in acestu decretu. Oficerii se năsescu din toate poterile pentru a exercita in arme aceste masse. — Generalulu Aurelles de Paladine e unu barbat carele pune mare pondu pre disciplina; elu a afilat una massa neorganisata, si a facutu din ea una armata regulată. Dupa tote ce am potut vedé, termina correspundintele de mai susu, trebuie să conchidu, că acestu generalu domnesce pre deplinu a supr'a trupelor sale.”

Unu buletinu oficialu din Tours, datatu din 26. nov., publica raportul generalului Aurelles despre lupta de la Culmiers, din 9. nov. Numitulu raportu comunica fapte cunoscute degea, cari au premersu si urmatu reocupării Orléans-ului; signalizează retragerea in disordine a inimicului, ale căruia pusețiuni fure ocupate de trupele francese; in fine, constateaza, că curagiul si tenacitatea infanteriei si a gardelor mobile, cari au participat prim'a data in luptă, nu se potu in destul admira.

Diuariulu „Journal de l'Eure” publica, cu privire la lupta de la Eure, urmatorile date:

„Lupta a avut locu in padurea de la Bézy si Gamilly. Bravale garde mobile din Ardèche au intrat in luptă cu insuficiențe forte mare, atragându a supr'a li admiratiunea conducătorilor lor. Cu această ocasiune au prisu doue-spre-deice cara incarcate cu furaj, victualie, munitiune si cu alte obiecte; era prusii fure persecuția da poporatiune ou petre, astădu după cînd celu putiu una sută de fetiori.”

Relativu la luptele de la Chateauneuf, intemplate in padurile de pre drumulu ce conduce la Le Mans, primiramu mai multe raporturi, cari constata unanim, că acele loviri au fostu forte veheminte. Asié in unu raportu alu diuariului „Schlesische Ztg.” ceteriu urmatoriele date: „De la Dreux pâna la Rotrou se estinde unu complexu intregu de parduri cari sunt taiate de mai multe riuri mici, intre cari celu mai însemnatu e riul Blaise, care se versa in Eure, in apropierea cetății Dreux. In aceste paduri se iviuă neconcentratu francetireuri, garde mobile, ba chiaru si trupe de linia, inse pâna in 9. nov. nu s'a intemplatu deci una lovire mare pre intrega linia.”

„Armat'a de la Loire, sub conducerea generalului Aurelles de Paladine, porni numai de cătu de la Tours spre Orléans, si respinsu corpulu de armata bavaresu sub generalulu Tann preste fluviul Loire. In urm'a mai multoru loviri, bavaresii se aflau constrinși a se retrage la Chartres d'înnaintea poterii prevalente. In 15. nov. frontulu trupelor făcă asediatu spre sudu. Inse, de ora ce intrăce'a au fostu sositu sciri, că inimicul (francesii) înaintea in masă mari spre Dreux, in 16. nov. se facu una miscare, carea făcă executata degea in 17. nov.

„Divisiunea 17., care a statuit la Nogent, Maintenon si Epernon, făcă trasă spre Dreux, si, după una luptă scurtă, ocupă cetatea si facu una multime de prisonieri. Trupele francese de acolo nu aparțină armatei de la Loire, ci armatei de vestu, si consistău cea mai mare parte din garde mobile si francetireuri. Trupele marelui-duce de Mecklenburg încă s'a miscau in diu'a acea spre vestu, pentru a ocupă linia Blaise. Divisiunea 22. înaintă din Chartres spre Chateauneuf si contră satelor St. Sauveur si Levasville, pre candu, in partea sudica de aci, corpulu de armata bavaresu si-luă calea parte spre Chateauneuf, parte spre La Ferté Vidame. Ambelor aceste colone n'a participat in luptă din 17. nov.

„Abiè in 18. nov. se intemplau nesce loviri langa padurea Lisiere. Dupa ce i-succese divisiunei 17. a ocupă cetatea Dreux si, prin urmare, a rumpe linia acea, primi ordinul d'a merge spre sudu, pre candu divisiunea 5. de cavaleria, numita Rheinhäfen, avea să strabata pre Dreux. Celealte colone aveau să-si continue mersul in direcția apucată, si după acea să facă una miscare in stang'a spre sudu. Estu-modu divisiunea 22. plecă, in 18. nov. de la St. Sauveur, in bivouacurile sale de la St. Sauveur si Levasville, pentru ca să treaca prin padure, si după acea, la marginea vestică a ei, să-si iee calea spre sudu. Drumul, pre care înaintă regimentul alu 94. si 83, era stricat cu totul, asié în cătu colonă se miscă numai forte incetu. La capetul satului St. Jean, care se află la marginea padurii, regimentul alu 94. făcă primitu cu puscătura din partea unor francetireuri, cari inse se indepartă numai de cătu. Satul era parazit de toti locuitorii, si, preste totu, nu se mai iveau neci urma de inimicu. Intre acea, negur'a, carea s'a fostu asediata de manetă, deveni totu mai desa si mai nepenetrabilă. Cu tote aceste, batalionul primu din regimentul 94. înaintă prin padure pre drumulu ce conduce de la St. Jean spre Torcy. Batalionul de venatori se miscă din dererul batalionului primu, pre candu regimentul alu 83. se află in Marville - les - Bois. — Dupa ce batalionul primu a fostu înaintat cătu-va tempu in padure, francesii lu-intimpină numai de cătu cu unu focu violinte, cea ce cauza, ca batalionul de venatori să intre in padure prin partea sudica, pentru a-i dă ajutoriu. Dupa acea se escă una lovire mai lungă

Pretul de Prenumerat	Pre trei luni	3 fl. v. a.
Pre cinci luni	6 "	"
Pre anul întreg	12 "	"
Pentru România:		
prea. întreg	30 Fr. = 30 Lei	
6 luni	15 " = 15 "	
3 -	8 " = 8 "	
Pentru Inscripții:		
10 cr. de linie, si 30 cr. taxă timbră pentru fiecare publicație separată. In locul deschis		
20 cr. de linie.		
Un exemplar costa 10 cr.		

carea dură aproape două ore, fără ca neci una parte să fie potu strabate înainte. Francesii încercă de repetite ori unu atacu cu bajonetă, înse fure respinsu totu-de-un'a, si, după ce ajunse si ajutoriul batalionului de venatori, inimicul făcă re-spinsu din padure spre Torcy, era regimentul alu 83. facă, in statu, 135 de prisonieri. — Perderile nemtilor, suferite cu această ocasiune, se specifică la 105 fetiori, din care 18 morți; francesii au 20 morți si mai mulți raniti; preste totu s'a facut 350 prisonieri (Diuariul „Frankfurter Ztg.” reduce numerul prisonierilor francesi la 150, de unde se vede, că nemtilor li s'a prefa-cutu in natura d'a mistifică adeverul si, prin urmare, d'a seduce opinionea publică).

„Chateauneuf făcă ocupat degea in 17. nov. de trupele noastre; era francetireuri s'a retrasu la Torcy. Despre misericordia inimicului încă nu scimă nemică. Trupele francese, nu cari amu avutu d'a face la Chateauneuf, sunt parte mare garde mobile, inse s'a afilat si militari veterani de linia, cari apartienă regimentului alu 33. Aceste trupe s'a luptat in tote loviriile cu tenacitate si bravura mare.”

Unu telegramu oficialu din Tours, datatu din 29. nov., comunica, că in 28. nov. avu locu una luptă viuă in frontulu armatei francese de la Loire, intre Montargis si Pithiviers. Prusii fure respinsu pre tote punctele en perderi si francesii au facut una multime de prisori au ocupat unu tunu. — Altu telegramu din Berolinu, datatu din 29. nov., contine: Versailles, 28. nov. După lupta gloriosa din 27. nov. cetatea Amiens făcă ocupată de trupele noastre cipele Fridericu Carolu comunica: Corpul 10. de armata, fiindu atacat in 28. nov. de inimicice multu mai numeroase, s'a concentrat la Beaune, unde s'a sustinutu gloriosu, si media-di făcă sprinținitu, in presintă regelui, in visiunea 5. si de prim'a divisiune de către V. — Perderile noastre facu aproape la 1000 fetiori, si inimicul sunt forte considerabile; amu mai multe sute de prisonieri; lupta s'a terminat după 5 ore.

Comparandu aceste două buletine, nu indoieala, că armata nemtiescă făcă batută in ochiul betranului rege Vilhelmu. Lupta a deputu in frontulu armatei francese de la Loire, intre Montargis si Pithiviers, si prusii, si fure batuti pre tote punctele, s'a concentrat la Beaune, ce jace langa Pithiviers.

Unu telegramu oficialu din Berolinu, datatu din 29. nov., contine: Versailles, 28. nov. cătra regină: Ieri s'a intemplat una luptă glorioasa in directiunea sudica de la Amiens, la partecipat generalulu Manteuffel cu una din armat' prima. Perderile inimicului facu multe mili morti si ranii, 700 prisonieri standardu alu gardei mobile; perderile noastre considerabile.

Scirile mai recinti, venite din Tours din 26. nov., comunica, că la fluviul Loire se acceptă luptă mare. Cu ocasiunea mai multoru loviri, avangarde, trupele francese au eluptat avantajul, arăp'a stanga si dreptă, precum si in centrul cercu in continuu a incungură arăp'a stanga a francesilor pre partea de către Venetia. — Dupa scirile francese oficiale, date din 26. nov., prusii au ocpat in 23. nov. Manești, 26. nov. St. Calais; după acea au înaintat St. Cosme. — Comandanțele gardei naționale St. Calais făcă destituitu din postul său, că a impiedcat aperarea cetății. Ieri s'a satu una colona prusescă in Chateauren, care jace in departare de 27 chilometre de la St. Calais, si crede, că acea si-a perdu calea din neguri. — Unu telegramu din Tours, datatu din 29. nov., demintiesc scirile prusesci, că au parasit cetățile Ladon si Mezières, si prinsu unu generalu francesu.

Dupa unu telegramu oficialu din Tours, datatu din 30. nov., francesii atacara, in 28. pre prusii la Etepagny unde erau proiectati turi si occupa locul cu asaltu. — Ieri

fugă în toate părțile; perdu 8 ofițieri, 60 morți și 100 prizonieri, un tunu, unu număr mare de cai și 3 căruțe cu munitiune; pierderile francezilor facu 5 morți și 15 raniti.

Cestiunea orientale și tinența dinariului d'in România.

Diariul „Romanul“ de la 13 nov. st. v. observă cu privire la afacerea Orientului, următoarele: „Revenind la Orient, său mai exact, reîntrându în Orient, unde trebuie să simu necontentu cu inim'a și cu sufletul în asemenea momente, vomu observă că, după una telegramă a diariului „Lloyd de Bucuresci“, Rusia voiesce să consacre îndată și prin fapta actului său diplomatic, care a emisiunatu întregă Europa. Depesă numitului diariu spune, că Rusia a cumpărat d'in Americă una flota cuirasată, carea în curundu va sosi în Dardanele. Dacă acela scire este adeverata, apoi în curundu vomu vedé lamuritul ce va resulta d'in circularea principelui Gortschakoff, că-ci Anglia, fiindu stăpană pre Gibraltar, pre unde este nevoie să treaca flotă rusească, tunulu d'in fortulu neatacabile de la Gibraltar va spune lumei, dacă Anglia primește desfintarea tractatului de la 1856, său daca se va urmă una nouă cruciată europeană contră colosului nordului, de astă-dată aliatu cu Prusia, și aciștia să impinsu la lupta de dinsă.

In numerulu 251 de la 14. novembrie alu „Press“ cetești următoarele: „Din tote cele publicate pâna acum în privința notei principelui Gortschakoff resultă, că cestiunea revisiunei tractatului d'in Paris, de-să nu e rezolvată, dar' e ore cum pre cale de a se resolve în conferinție, să fără a se vedé pâna acum pericolul unui resbelu imminent. Responsulu lordului Granville este demnu, energetic chiar, dar' cu unu tonu conciliante și fără tunetul de resbelu imminent. Ministrul Angliei protestă mai cu semă contră forme, sub care Rusia a credutu să se declare liberata de obligatiunile ce-i impune tractatului d'in Paris; areta calea pre care ar' fi trebuitu să procede, adresandu-se la poterile signatarie ale aceluia tractatul er' nu prin una singura lovitura, dar' nu se pronuncia în modu rezolutu a supră fondului. Lordul Granville și face destule rezerve de discuție diplomatică, cea ce probabilmente va conduce la unu congresu europeanu. Pasagiul celu mai accentuat d'in notă engleză este următorul:

„Nu este de trebuită să adaugu, că guvernul M. S. a primi acela comunicare cu adunca parere de reu, fiindu-că prin ea se deschide una discuție, care ar' pot să scudă intelegerea cordiale, ce amu cautat totu-de-ună să întreținem cu imperiul Rusiei. — Din aceste motive, guvernul M. S. nu pot nice de cum să aprobă atitudinea anunțată de principale Gortschakoff.“ — Si la urma:

„Ori-care ar' fi fostu rezultatul unor asemenea comunicatiuni, — s'ar' fi evitatu prin acela pericolul unor complicități viitorie, și unu precedente forte periculoșu pentru valoarea tractatelor internaționale.“

„Tonulu acelui note engleză dar', continua „Press“, deschide una campanie diplomatică, care nu se scie nice candu, nice cum se va termină, că-ci era că diariul „Times“ dă să se inteleagă, că unu congresu, fără Francia, nu ar' avea tote elementele, d'in cari trebuie să fia compus, de ora-ce resbelul în Francia se continua.

„Chiaru dacă Rusia, dice „Times“, ar' fi cerutu unu congresu, fără participarea guvernului francez, care a contribuit mai mult la succesiul resbelului Crimeei, cabinetul britanic nu ar' fi primiu acela cerere. Anglia a facutu resbelul și a închisaiat tractatul în unire cu Francia; Rusia s'a ingagiată cătra Francia și celelalte poteri, ca-să cătra Anglia; și Francia, fiind de-o cam-data împedecata de a participa la deliberatiunile unei conferințe, și de a si espune liberu opinionea sa, elementele unui congresu nu există.“

„Noi vomu urmări, adauge „Press“, că în limbagiul diplomatiei, cătu si alu diuarișticei straine, mai alesu alu celei anglase, spre a vedé, împătonulu ce va lăsa, dacă incidentul radicatu Rusia se va potă termină, precum se speră, una cale pacifica, său va complica situatiunea ope.“

tratarea processului de-ssa contră „Federat.“

nov. înaintea camerei juratilor d'in Pestă.

Tribunalul de presă este compus d'in următorii: Iosifu Sárkány, presedinte, Ignatiu Polgár

și Ferdinandu Paiza. Notariu: Iuliu Ghiczy. Interpret: Iuliu Beneck.

Reprezentantele procurorului generalu: Bartolomeu Rozgony. Acusatul: Ionu Porutiu, redactore alu „Federatiunei“. Aperatoriul acusatului: B. Em. Stanescu, deputat dietalu.

Pre bancha juratilor: Constantin Olaj, Carolu Szelenyi, Iacobu Gräf, Iosifu Gebhardt, Hugo Görich, Franciscu Vécsey, Ludovicu Szabó, Mauritiu Han, Antoniu Zichy, Iosifu Revay, Stefanu Görgely și Stefanu Károlyi. Suplenti: Iuliu Măari, G. Perlaky.

Dupa ce juratii, stenografi și interpretele depusera juramintele recerute de lege, presedintele, Iosifu Sárkány, deschide per tractarea, lasandu a se ceta înainte de tote actulu de acuzație, publicat si in Nr. 113, de la 16/4. novembrie an. c., alu acestui diurnal.

Se cetește în traducție magiara autentică întrugă articolulu incriminat, aparutu in Nr. 72 alu „Federatiunei“ de la 5. augustu st. n.

Bart. Rozgony, procurorul general, iă spoi cuventul. Elu caracteriza tempulu, în care a aparutu articolul, dicindu că, pre acelu tempu, Europa era la începutul unui resbelu, că întregă pressă d'in patria său importantă momentului si se adresă către cetățenii tierei cu unu apelu unanimu, ca să fia în contielegere facia cu pericolul amenintatoriu. Singuru acusatul făcă să radică vocea contra armoniei. Elu unită, că Ungaria a împartit toate drepturile sale în mesura egală cu tote naționalitățile, si dede în acelu articolu cea mai pregnantă expresiune urei sale către magiari; în unu asemenea tempu, acusatul să neauă să demonstreze d'in tote poterile, că situația poporului român d'in imperiul austro-magiar este de natură de a-lu face să prinda armele contra acestui imperiu. Acusatul a recunoscutu, că insu-si a scrisu si a publicat articolul provocatoriu si agitatoriu; prin urmare, este lamuritul, că d'insula a voită a ascură unu efectu articolului său. D'in tote aceste cercușantă este evidentu, că acusatul a comis unu delict de presă. In fine, oratorele roga pre juratii, ca să enuncie verdictul „culpabil“ a supră acusatului d'in cauza, că a provocat pre romani d'a nu se supune autorităților publice. Intr'adeveru, — finesce procurorul generalu, — acusatul este cu atât mai culpabilu, cu cătu mai toti articolii săi, precum se va vedé nu preste multu si d'in unu altu articolu incriminat, unde provoca pre România d'a se înarmă contra Austro-Ungariei, se reduc la sensulu simplu: „Ceterum, Hungariam de legea a esse censeo.“

Dupa acelaș acuzație urmă:

Discursul de aperare

pronunciatu de

Ionu Porutiu.

Onorabilu juriu!

Puzetiunea mea d'a me aperă contra acuzației nefundate a Domn lui procurorul generalu, este în cătu-va delicata că-ci, în articolulu incriminat, eu am aperat drepturile naționale si am demonstrat situatiunea sa trista în imperiul austro-magiar. Dreptu acea, asu si făcă să tienutu de justu si ecuabilitu, ca în acelașa cauza să fia judecatu unu juriu compus d'in connatiunali de ai mei, cari aru fi cunoscutu, pot, mai bine causele, pentru cari am scrisu si publicat articolul incriminat. Cu tote aceste eu am deplina incredere în iubirea de dreptate si în impartialitatea DVostre, domnilor jurati, că, liberi de ori-ce preocupatiune si consideratiuni unilaterale, me veti absolve de acuzație grave a Duii procurorului generalu, si nece că me plangu pentru difficultatea ce mi face intru aperarea mea întrubuntarea limbii magiare, carea nu este limbă mea materna.

Ide-a fundamentală si esențială articolului incriminat este, că romani d'in Austro-Ungaria sunt nemultumiti cu tote institutiunile de drept public si privat în vigoare, si că, prin urmare, nu aru senti in sine entuziasmul necesarui atunci candu, într'unu momentu criticu, aru trebui să apere cu sangele loru aceste institutiuni, pre cari si le consideră de injuste. Si apoi, pentru ca unu pericol esternu neprevăditu să aflu în contielegere si gața spre sacrificie pre diferitele națiuni locuite în acelaș tiera, — intielegu mai vîrstosu pre națiunea română, alu carei-a fiu sum, — eu tenu de inevitabile leniscea internă si, cea ce este condițiunea principale a acestei-a, multumirea națiunilor d'in tiera. Nu intielegu eu aci acea multumirea cerească, carea este impossibila pre acestu pamentu, ci intielegu una multumire posibile si conforme impregnărilor nostre.

Este adeverat, că în articolulu meu incriminat am constatat fapte triste, pentru ca guvernul să potă preveni reînna inca de temporiu; ince nu am provocat nece cu unu cuvantu pre romani d'a nu se supune autorităților legali si d'a refușă obligația loru militare; nu m'am adresat eu prin articolulu incriminat cătra romani, — acela eră de prisosu, că-ci romani sentiesc si cunoșcu în destulu situatiunea loru funesta, — ci m'am adresat franco si sinceru cătra guvernul magiaru, ca să-i repetesc dorințele generale a romanilor si ca,

conformu acestor dorințe, guvernul să-si potă implementa detorintia. Pentru a demonstra puritatea intenției mele, este destulu să vi spunu, domnilor jurati, că faptul meu n'a fostu ascunsă ci publică si că, în acelaș privință, n'am fostu refutat de nece unu român. Asă dăra, eu am implementat una detorintă. Singurul dlu procurorul generalu s'a aflat care, — de-să nu dora cu intenție reală, ci de sigur d'in intelegeră falsă, — mi-atribue in articululu incriminatuna intenție culpabilă si trage d'in elu consecințe false, la cari eu n'asău fi potutu cugetă nece una data. Inse prin una asemenea procedura, dlu procurorul generalu oprește libertatea opiniei si a cugetului, fără carea nu se poate emenda nece una data vr'una instituție nedreptă, si fără carea ar subsista inca si astă-di sclavi, atât de umilitoria odinioara pentru genul uman; da, asă este, dlu procurorul generalu împedește prin procedură sa îndreptarea si ameliorarea unor instituții rele, cari porta in sine semnificative nemultumiri generali.

Cu toate aceste, sprinținitu fiindu de conscientiositatea onorabilei juriu, nimicu nu me va intimidă d'a aperă in acestu locu adeverurile esprimate in articolulu meu incriminat, protestandu contra a ori-ce intenție culpabilă, cu carea me acusa dlu procurorul general.

Onorabilu juriu!

Precum individii, asă si națiunile su drepturi inalienabile; aceste sunt mai vertosu dreptul conservarei proprii si alu determinării libere, la cari nece unu individu, nece una națiune nu poate renunță, fără d'a-si nega existenția.

Eu sună atât de convinsu de acestu adeveru, aplăcatu la ori-care națiune, fără romana, fără magiara, incătu potu să dñe si eu, nu cu mai putinu dreptu decât Cicerone, care s'a declarat asă despre immortalitatea sufletului: „Si in hoc erro, quod animas hominum immortales esse credam, libenter erro, neque mihi hunc errorem, dum vivo, a nemine extorqueri volo“, — potu să dicu si eu despre națiuni: „Si in hoc erro, quod nationes liberas esse credam, libenter erro, neque mihi hunc errorem, dum vivo, a nemine extorqueri volo;“ adeca: daca ratecescu, credința că națiunile sunt libere, ratecirea mi-ea dulce, si, pâna ce voi urmări, nece că voieseu, ca cineva să smulga d'in mine același ratecire. Credu inse, domnilor jurati, că DVostre inca tieneti la acestu principiu, fiindu-că este unu adeveru sacru, contra caruia nimene, fără individu, fără națiune, nu poate să peceasca, fără d'a peccatul contra sine insu-si.

Constatandu acelaș, voi procede mai departe, pentru a-mi aperă articolulu de sub acuzație.

Nu este missiunea mea d'a espune aci, in cătu este ascurată libertatea si independenția naționale magiare prin pactul asă numit austro-magiar d'in 867, că-ci toti sciumu, că acestu pactu e condamnatu de multu nu numai prin opusetiunea legale a dietei, ci prin intreaga pressă independentă; de este adeverat dăra ce-a ce opusetiunea magiara professează la tota ocazie, adeca că libertatea si independenția naționale magiare fure tratate prin pactul memoratu: apoi este multu mai adeverat si multu mai siguru că, prin acela-si pactu, insa-si existența naționale magiare este periclitată in gradul supremu, ba potu afirmă cu totu dreptul că, ca factoru politicu alu acestei tiere, naționa română este condamnată la unu rol de sclavie perfectă, si inca chiaru prin lege.

A nume, in preambululu legei de naționalitate d'in a. 1868 se dice: „Toti cetățenii Ungariei formează după principiile fundamentele a le constituinție a naționalei, naționale indivizibile magiara.“

Să simu drepti. Ce însemna ore acelaș puzetiune a legii? Au nu nega ea ce-a ce este realu, ce-a ce este evidentu, adeca existența politica a naționalei române? Ce ar' dice ore magiarulu, daca vr'una alta naționă i-ar dicta una asemenea lege? De siguru, elu ar' dice, că: acelaș este sclavia; si eu i-asău să dreptu deplinu, ba nu numai atât, ci m'asău nești totodata si usiură puzetiunea. Aduceti ve numai a minte, domnilor jurati, de epoca de germanizare a lui Bach candu toti, romani si magiari d'impreuna, luptău pentru drepturile noastre naționale. Trebuie să marturisescu că, facia cu legea de naționalitate sanctiunata in 1868, carea ni denega existența naționale si, de una data cu acelaș, rolulu politicu ce ni compete ca unei națiuni, noi români avem inca si astă-di totu acea-si puzetiune. Intr'adeveru, asemenea legi contranaturale produc temere si nemultumire, si nu se potu sustine in tieri poliglote, fără ca să nu provoche desastre si calamități mari, mai alesu in tempuri critice, candu este vorba, ca institutiunile tieri respective să se apere prin sacrificie de sange si de avere.

Acelaș lege de naționalitate, injustă si contranaturală, fă condamnată unanimu nu numai de toti deputații nostri, ci si de intreaga pressă nostra națională asă, cătu nu s'a aflat nece una voce română, carea să-o fă luat sub scutul său. Intrebă dăra că, într'unu momentu criticu care reclama in mesura mai mare sacrificie de sange si de avere, ore cu ce sufletu va apăra naționa română legea de naționalitate d'in an. 1868? Senti-va ore atunci naționa română vr'una entuziasm? Aperă-va ore ea atunci naționa română vr'una entuziasm? Aperă-va ore ea atunci una instituție, contra carei-a a luptat totu-de-ună pre cale constituiționale?

Totu cu aceasta lege de nationalitate este in strinsa legatura si legea de instructiune publica carea, din cauza spiritului seu equivocu si indecisivu, impedece — asie afirma toti romanii — desvoltarea nostra nationala, bani pericolita si viitorulu. In acesta privintia, legea memorata se ingrigesce de instructiunea nostra publica, carea este basea a ori-ce desvoltarii nationali, totu asie precum s'au ingrigit „Unterrichtsgesetz”-urile lui Bach, firesce, mutatis mutandis. Si, daca eu audu pre fia-care romanu inteligente discundu, ca articolul de lege XXXVIII. din an. 1868 este pentru noi romanii condamnabilu si periculosu, intrebu, la ce resultatu vomu ajunge ore cu asemene legi?

S'è mentiunezu ore legile de possessiune? Dara unde este codicele civilu, care s'è asecure proprietatea? D'vo-stre sciti, domniloru jurati, ca lipsesc, si ca, prin urmare, tribunalele se servescu inca si acum de una patenta imperiale-regesca, decatua carea n'a potutu s'è esista nece-unadatas vr'una lege mai rea si mai injusta. Daca unde-va in lume, apoi de siguru in Ungaria proprietatea pamentului este espusa celor mai nesigure si injuste fluctuationi, ca-ci putfai omeni sunt in Ungaria, cari aru poté dice definitivu: „Acesta portiune de pamentu este a mea, ce'a este a ta!” Fiacine se pot'e convinge forte usioru de acesta, daca va ambla intre poporu si i va eu-nosce miseria. Totu reulu provine d'acolo, ca tier'a n'are legi pentru regularea possessiunei si n'are codice civilu, cari s'è asecure si s'è apere proprietatea pamentului Dieu, acestu reu este sentitul nu numai cu deosebire de agricultorulu romanu ci si de celu magiaru cari, in lipse de legi drepte si correspundietorie, sunt pururea vexati atatul prin arbitriul judecatorilor, catu si prin rapacitatea si procesele infinite ale aristocratiei. Asiu poté s'è vi aducu ca exemplu comun'a Tofaleu din Transilvania, ai carei-a locuitori, copii, betrani si femei, in suma cam de trei sute insi, licitandu-li-se tota avereia in octobre alu anului espiratu, fure espulsi din casele si pamenturile loru si aruncati toti pre drumulu tieriei, in urm'a carui casu infiratori si scandalosu, radicandu, — mi vocea debile, fui onoratu cu unu processu de presa din partea Dlui procuror generalu, ince jurati conscientiosi me absolvira de tota culpabilitatea, cu carea domni'a sa me acusa si atunci.

(Va urma.)

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 29. nov.

Presedintele Paulu Somaich deschide siedint'a de asta-di la 12 ore. Pre bancele ministeriali: c. Iuliu Andrassy, Balt. Horvath, c. Georgiu Festetics si b. Ios. Eötvös.

Se verifica procesulu verbalu alu siedintiei trecute. Presedintele comunica, ca deputatii c. Iuliu Szapáry, alesu in cerculu electoralu Galgócz, si Iuliu Farakas, alesu in cerculu Wartberg, si-an presintata literale credintiunale. — Se tramtii comisiunea verificatoria — Dupa ace'a pune pre biouroulu camerei mai multe petitiuni incurve, cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

M. acsimiliani Urmenyi interpelera pre ministrul cultelor si alu instructiunei publice in privintia cumperarii galeriei de icone a lui Eszterházy.

Ministrul cultelor, b. Ios. Eötvös, respondi numai de catu la interpellatiunea de mai susu, dice, ca negotiatuunile cu famili'a principelui Eszterházy in privintia cumperarii numitei galerie se continua inca si acum'a, si esistu prospecte, ca se va stabili unu pretiu, cu care, guvernul va poté recomendá camerei cumperarii galeriei. — Interpellatorele este multiamitru cu res-punsulu ministrului, despre care se ie actu.

Ministrul presedinte, c. Iul. Andrássy, pre-sinta camerei unu projectu de lege despre unu creditu suplementari pentru lucrările comisiunei pentru edificari. — Se transmete comisiunei financiare.

Raportorul comisiunei petitiunarie, Macs. Urmenyi pune pre biouroulu camerei trei registre despre petitiunile deliberate; totodata relateza despre doue petitiuni, presintate de doue comune din Transilvania, prin caru concesiunea camerei, pentru regularea unui fluviu. — Concesiunea se acorda.

La ordinea dilei: alegerea unui membru in delegatiune, a unui notariu si a cate unui membru in comisiunea pentru biblioteca si a camerei pentru esaminarea fondurilor publice. — Resultatulu alegorei se va publica in siedint'a venitoria, carea se va tiené mane, 30. novembre.

Siedint'a se inchiaia la 1¹/2 ore d. m.

Siedint'a de la 30. nov.

Presedinte: Paulu Somaich. Notariu: Ales. Bujanova. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrui: Balt. Horvath si Carolu Kerkápoly.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei din urma, presedintele comunica, ca deputatulu dr. M. acsimiliani Falik, alesu in cerculu eleectoralu Güns, cottulu Eisenburg, si-a presintatu literale sale credintiunale. — Se transmete comisiunei verificatoria.

Dupa ace'a deputatii Alessandru Csiky, Colom. Zámory, Nicolau Janikovics si Edmundu Szirmay presintau mai multe petitiuni, cari se tramitu comisiunei respective.

Coloman Széll relateaza, din partea comisiunei financiare, in privint'a mai multor projekte de legi presentate de ministrul finitelor, recomandandu camerei primirea loru; era projectul de lege despre infintiarea unui fondu de rezerva pentru garantiele intereselor de statu se respinge de comisiune. — Raporturile se vor tipari si tramite la sectiuni.

Ministrul finitelor, Carolu Kerkápoly, pune pre mes'a camerei cinci projekte de legi, cari se transpunu comisiunei financiare.

Ludovicu Rónay comunica, ca comisiunea verificatoria a verificatu alegerea deputatilor Iuliu Farakas, si cont. Iuliu Szapáry, rezervandu-se terminulu legal de 30 dile pentru presintarea protestelor ce s'aru face contr'a alegorei loru. Iuliu Farakas se imparte in sectiuni a nou'a, era c. Szapáry in a cincea.

Dupa ace'a se publica resultatulu alegerei din siedint'a trecuta, conformu cartii s'è alesu de notariu Alessandru Parcsetics; in comisiunea pentru biblioteca camerei s'è alesu Paulu Szontagh; in comisiunea fundului religiunarii catolicu: Ales. Muza, si de membru alu delegatiunei s'è alesu Ales. Parcsetics.

Danilu Irányi anuncia, ca voiesce s'è prezintate unu projectu de conclusu, dupa care guvernul va avea a prezintata in totu anulu unu raportu detaliatu despre situatiunea tieriei. Dupa una consultare scurta, relativ la statorierea ordinei dilei pentru siedint'a venitoria, presedintele inchiaia siedint'a de asta-di la 2 ore d. m.

Despre arondarea protopresbiterelor gr. Orient.

Cea mai salutaria forma de guvernamentu este, candu poporul prin representanti s'è se guverneaza insu si pre sine; candu poporul are deplina libertate de a alege seu a respinge.

Dar' prin incuviintiarea de libertati a priori necum-penite, poporul se pot'e corumpa, de unde apoi urmeaza neindestulire enerale, ca-ci fia statul civilu seu besericescu, in casulu acestu-a elu se clatină intre autocratismu si democratia, elu merge cu pasi rapedi d'intr'unu estremu intr'altulu, si asie poterea seca, avereia, devine inegală, spiritul comunit si concordia lipsesc, si desnervarea totala par' ca ne rode spre morte.

E dreptu, ca si in beseric'a nostra strabatura multe restante feudali; ince, de ora-ce Europa noua si crește numai pre fundamentalu unei anarchie feudali sistem'a libertatii sale politice si besericesci, se vedem, ce este dura in beseric'a nostra de conservata si ce este de combatutu?

Regea nostra e greca. Grecii aveau acea preferinta in legislatiune, ca ei si-cresceau omenii loru pentru legile ce voiau a li le da; ca ei luau in considerare moralitatea, caracterulu si datinete sociali, si ca ei nu despartiau neci candu pre cive de omu, ca-si legislatori de asta-di. La cei vechi stateau legi si moravuri intr-o armonia multu mai frumosa. — De aci caldur'a asie de viua in corporatiunile loru, ce'a ce asta-di lipsesc; la ei beseric'a eră ingropata in animele cetatianilor cu trasure nederimatorie.

Autonomia in beseric'a gr. or. se conserva si pana la noi, dar' organismulu seu părtele constitutive ale provinciei nostre besericesci par' ca diferu de cele-a din vechime, cu unu cuventu, ne potem exprime de-a-drep-tul, ca institutiunile de parochia, protopresbiteratu, epis-copia si metropolia sunt asie de disproportiunate si inegali in sfer'a loru, incatua una privire, bataru catu de superfi-ciale, preste st. org. ajunge a indegeta protopresbiteratu, celu putienu in calitatea sa de asta-di, de necompatibilu cu nesuntiele nostre liberali si constituionali. — Protopresbiterulu nostru este una remasftia ruginita a unei stapaniri absolutistice, seu chiaru discundu, personali si straine.

Este ore protopresbiteratulu nostru acea institutiune, carea sustiene beseric'a a nu fi ibita intre autocratia calugaresca si intre anarchia democrata?

Este protopresbiteratulu nostru senatalu lui Solon, ca mediu consultativu intre regim si poporu, seu numai efusulu preponderativu alu acelu d'antai? (stringatori de haraciu*) seu ispitati ierar-hici serbesci, precum multi dintre dñii protopopi se priveau pana in preser'a publicarii st. org.)

Intre poporu si vladica, langa-olalta protopresbiteratu si consistoriu, unde mai esiste inca si una metropolia cu senatele sale, cum se pot'e?

Ne a cuprinsu groz'a de statatea necazuri provenite de la protopresbiterate. Cum i si mai pot'e veni cui va a minte, a mai cercă asta-di lecuire la consistoriu, candu dora boldanu d'in ochi si dàmu d'in umeri vediendu pre adese ori, ca protopresbiteratulu nu e asta-di, decatua una meschina, ce abate de la calea cea buna, decatua una

*) biru, dare.

institutiune, ce paradiseaza pururia intentiunile salutarie ale consistoriului.

Protopresbiteratu, consistoriu, una persona absolutistica, seu una corporatiune constitutiunale? S'è alegem si s'è ne spicamu.

Omenii, cari stau la cárma, porta unu rolu forte insemnatu inaintea poporului, buna-ora protopresbiterii in cele besericesci, ei au potere d'a propune poporului, dar' ei lu si seducu si lu-abatu de la libertate. Aci este art'a subventiunata de scopuri aristocrate, ca cu ajutoriulu nesciintei poporului s'è se faca besericei totu atatea daune, catu ar' poté-o ajutorá, daca protopresbiterii, curati de scopuri private, aru tiené inaintea ochilor numai adeveratulu intielesu nationalu besericescu. Ei potu asta-di realizá prin poporul ce'a ce voiesc, potu face, dupa placu, reulu bunu si bunul reu. Astu-feliu i se puse poporului una oasusia blanda si iertata, ca-ci protopresbiterii, mana in mana cu capii besericei, ducu folosu de la beserica pentru sine insi-si, dora mai multu, decatua chiar' pentru mai marii loru. Cu anu cuventu, protopresbiteratulu este o locuinta frumosa, dara fara usia de intrat si esfu.

Pre de alta parte, una institutiune esclinta este consistoriulu. Acestu-a scutece beseric'a de sguduiturele interne, facandu cu nepotintia, ca nece poporul, dar' nece vladic'a s'è se calce unulu pre altulu in pitore. Episcopii nu potu contra consistoriului si poporului la olala, dar' nece poporul va poté, daca consistoriulu face causa comună cu episcopii.

Consistoriulu, ca representanti'u poporului, are asta-di putienu efectu, pentru ca protopresbiteratulu impedece; — acesta pedeca provine dora pentru ca protteratulu nu e arondat? ! Cum este dura de priceputu arondarea protopresbiterelor, seu ce folosu avem si noi ore de la protterat?

Administrarea si conducerea sfacerilor besericei noastre sunt asiediate pre bas'a cea mai lata a unei institutiuni autonome; parochia este atat de independenta in afacerile sale, catu vigoreu competitiei sale pestrece institutiunea protteratului, seu, celu putienu, i detrage mai tota valoarea si ratiunea.

Proteratulu si-afla dar' intielesul seu strictu numai ca foru judecatorescu.

Protopresbiterulu presedinte, nesupusu caracterului unei corporatiuni constitutiunale, este necompatibilu cu autonomia. Protopresbiterulu, in calitatea sa de asta-di, nu este dura una demnitate constitutiunala-besericesca, dar' nu este neci unu gradu, neci una institutiune canonica seu dogmatica.

S'è nu negligam detorintie morale si moravuri cu totul, dar nece s'è intarim institutiuni superflue cu forti'a legei; prim'a conditiune a unei frumseti morali besericesci este libertatesa, si verice subordinatiune apesaratoria este de respinsu — Subordinatiune mai indolinta, decatua cum o vedem in unele parti la clerulu nostru sub protopresbiteri, in seculu alu XIX., dora numai la musulmani o mai afiamu, — apoi dica cine ce va vré, ca protopresbiterulu e de a face védia clerului, (cu metas'a ro-sia?) si de a supraveghia clerulu necultu (alu despoia pana la pele; asta-di si unu plugariu avutu e cultul!).

Dreptulu celu mai sublimu in beseric'a este, a fi independente, a face bine pentru bine. Prin fortia, seu porunca nu se pot'e nimenui demanda creditia catra amici, marinimositate spre inimicu, multiumire catra tata si mama, — catu se face acest'a, sentimentul liberu si moralu se straforma intr-o frica si miscare solava.

Fortiile protteratelor ingăna libertatesa besericesca cu slavagiul domnirei personali, ce trebuie s'è lu combaten-tu d'in inima.

Vorb'a e ca, decatua arondarea protteratelor, — mai bine s'è tergere a loru! Videant consules!

—n.

Este dorerosu, candu unu intelligent romanu si protonotariu din districtulu Naséudului se adrezeaza opiniunei publice romane, asie precum face acest'a Dlu Nicolau Besanu prin urmatoriele sfire, ce nu le poturamu publica pana acum a d'in lipsa spatiului, si pre cari le recomandam cettitoriloru nostri ca unu modelu, cum nu trebue s'è scria si s'è sentiesca unu romanu:

Monor, in 4. oct. 1870.

Dle Redactori!

Iu nr. 92—424 din 25. septembrie a. c. alu stimului diurnal „Federatiunea”, s'a publicat „Unususinu din districtulu Naséudului”, subscrisu cu numele fictu „Publiu”, in care corespondinte, dupa multe vorbe frumose, aréta ticalosfa si peccatele locuitorilor romani din acestui districtu, comise la alegerea de deputati la diet'a din Pest'a si la Congregatiunea din 12 si 13 septembrie a. c., cari voru fi scrise in istoria districtului, ca totu atati pasi deonestatori si rusinitori pentru locuitorii romani si acestui districtu.

Te rog, Dle Redactoru, concede-mi de a reflecta unele totu in acel'a-si diurnal, la incriminările dlui corespondinte „Publiu”.

Ca alegatoriu la alegerea memorata, atâtă in numele meu, cătu si in numele celorulalti alegatori, carii m'au provocat la acăstă, eu voiu a me legitimă inaintea onor. publicu romanu in privintia corumperilor facute d'in partea ori-cui, care ne-ar fi sedusu la alegere, precum si in privintia vinderei nostre de cunoscintia cu ocașia alegerei de deputatu la dict'a presenta in Pest'a, inse ca să potu face acăstă facia cu dlu incriminitoru Publiu, lu provocu.

a) ca să binevoiesca a-si face cunoscutu publicului numele celu adeveratu totu in acelu diurnal, in care au facutu incriminarea; (Non quis, sed quid? Red.)

b) să binevoiesca a notifică publicului pre tote personale, fia acelea ori si cine, cari au comis corruptionile, precum si pre acci-a, cari fure corrupti, de-ora-ce in incriminare totu-si se face co-va deosebire, si

c) să binevoiesca a aretă, in ce au statu acelea corrumperi, si daca nu va face acăstă, ce unu omu de omenia nu o pote refusa, apoi a priori *) dechiaru pre Dlu Publiu de omu infam si calumniatoriu.

Dlu Publiu in suspundu său, ca a dou'a de sonorare comisa d'in partea romanilor d'in districtul Naseudului, areta portarea loru la Congregatiunea d'in 12. si 13. septembrie a. c. facia cu intrebarea in privintia portarei protocolului Congregatiunei si in limb'a magiara si facia cu constituirea senatului scolasticu districtuale.

Facia cu acestea, inainte de a vorbi in detaliu, trebuie să observu, cumă D. Publiu — despre care debăse să presupunu, că este bine informatu, — a fostu plin de patime la descrierea desbaterei acestor obiecte, că ci retace unele fapte intemperate, cari dau de totu alta lumina intemplărilor.

Starea lucrului este urmator'a:

In privintia portarei protocolului congregatiunei si in limb'a magiara, de candu s'a codificatu legea in acăsta privintia, si s'a pretinsu de la Comitetu, ca să faca protocolulu si in limb'a magiara, Comitetul a aretatu de trei ori anomalia legei si nepotintia de a se implementa lege in districtulu Naseudului, si s'a rogatu, ca pentru acestu Districtu să se faca exceptiune de la lege, era Ministeriul totu-de-un a respinsu a cesta cerere, observandu, că exceptiune de la lege său modificatiunea legei numai legislatiunea le pote face, si asié pana candu s'ar intemplă acăstă pre calea legislatiunei, noi avemu să implementim legea, ba a datu Ministeriul pentru Oficiulatul districtului Naseudu si un translator permanentu, ca asié să se faca exceptiunea ei. (Ce favoru pentru Dvostra! Red.)

Reacțiunea d'in de la ministeriale a sositu in Năvăsile de mai multe foarte si de atunci a fostu transpusa spre desbatere in omisiunea numeroasa, alesa d'in midi-locul Comitetului representativu, spre a pregati agenda Comitetului, ca asié in Congregatiune să nu se pertracteze neci unu obiectu nesciutu mai inainte si nepertractat in Comisiunea permanenta.

Acea comisiune a pertractat in siedintia sa si numita resolutiune, si a asti, că acum nu mai este cu potintia, ba neci consultu de a mai reflecta si a mai reprezentă, ci, de-ora-ce acum esiste unu translator, care scie limb'a magiara, asié Congregatiunea să-lu faca pre acestu-a notariu onorariu, si să-lu insarcine cu ducerea protocolului congregatiunei si in limb'a magiara.

Prin urmare, nu a ascunsu nimenea memoratulu responsu ministeriale, si publicarea nu a fostu neci una lovitura de bomba, precum dice dlu Publiu, pentru că a fostu cunoscutu mai dinainte, si l'a potutu cesti fia-care membru alu congregatiunei cu multu mai inainte de siedintia, si capitanulu supremu, prin propunerea translatoarei de notariu onorariu si incredintarea lui cu ducerea protocolului si in limb'a magiara, cari tote le-a primitu congregatiunea, nu a facutu altă decât ce'a ce eră să faca comisiunea permanenta.

In privintia verificarei protocolului in limb'a magiara, comitetul representativ a facutu atâtă, cătu i-a fostu cu potintia, fără ca prin ace'a să fie atestatu contrariulu pasilor săi mai dinainte, inse cu petiorulu in luna nu va aruncă neci odata, numai ca să evite condamnarea d'in partea dlii Publicu.*)

In privintia constituirei senatului scolasticu districtuale, adeverulu este urmatorulu:

Comitetulu administrativu, in un'a d'in congregatiunele sale mai dinainte, in sensulu articolului de lege pentru scolele populari, a alesu d'in medi-locul său pre membrii senatului scolasticu districtuale, alegundi prin comitetu, si i-a facutu cunoscuti locului competente. Cu ocașia acestei alegeri nimenea d'intre membrii congregatiunei nu a aflatu neci bataru o iota, că dor' nu ar fi

*) Credem, că sentintia Dlui Besanu este prăpita; acăstă se vă vedé si d'in restulu scrisorei sale.

Red.

*) Dvostra, vedem, că ve padăti bine d'a fi condamnat de domnii A ndrăssy, etc. d'in Pest'a.

Red.

consultu a alege, si neci unul d'intre cei alesi nu s'a aflatu indemnătu a nu primi alegerea. Ba inca unii se esprimara, cumă e bine, că am adjunsu si acăstă, ca să ne mai potem si noi mestecă in scole, etc.

Facandu-se apoi cunoscute numele membrilor ales inspectorelui scolasticu regescu, acestu-a i-a convocat pre toti, d'impreuna cu cei alesi d'in partea confesiunilor, la una siedintia in Naseudu, la carea presentandu-se mai toti, in prim'a siedintia tienuta sub presidiul inspecto-relui secundariu, in urm'a provocarei acestui-a, ca membrii să se constituia in senatul scolasticu in sensulu legei scolastice, toti membrii presenti au declarat unanim, cumă d'insii cu acăsta ocașione nu voru a se constituif d'in motivele:

a) pentru că in intregu Districtulu nu esiste neci una scola comună, ci tote sunt confesiunale, si asié senatul scolasticu districtuale, ne avendu substratu, neci că e de lipsa, ca să se constituia;

b) pentru că mai toti membrii alesi in senatul scolasticu districtuale, sunt totu-una-data membri si ai senatului scolasticu confesiunale alu unei său altei confesiuni.

Acăsta declaratiune protocolara a asternut'o inspectorele scolasticu regescu la Ministeriul cultelor si instructiunii publice, de unde apoi a sositu ordinatiunea indreptata către Universitatea Districtului, ca resolvare a numitului protocolu, prin care se dă inviatiune Universității, ca să faca cunoscutu membrilor senatului scolasticu, cumă d'insii nu sunt indreptatiti de a amăna constituirea, daca au primitu alegerea, apoi cumă lips'a de scole comune nu pote fi excusare de a nu constitui senatul scolasticu, de-ora-ce afacerile acelui-a sunt cu multu mai multe decât numai a supraveghia preste scolele comune, si, in urma, cumă acea jurstare, că totu acei membri sunt membri si la senatele scolastice confesiunale, nu impedeaca intru nemicu de a nu poté si si membrii senatului scolasticu districtuale, de-ora-ce afacerile si ale unui-a si ale altui-a sunt totu unele si acale-a-si, si asié nu potu veni neci-una-data in colisiune.

Totu-una-data impune numit'a ordinatiune Comitetului representativu, ca să invie pre membrii senatului scolasticu districtuale spre a se constituui in sensulu legei.

Acăstă a ordinatiunea ministeriala cea atâtă magistrisatora pentru Publiu*).

Destulu, că după ce s'a publicatu ace'a in siedintia prima a Congregatiunei, intru adeveru, că au vorbitu unii, inse nu a d rem, pentru că argumentău, că congregatiunea să nu alega membrii in senatul scolasticu, era nu, ca membrii alesi să nu se constituia, pana ce, in urma, vice-capitanulu Porcius, ca presedinte alu comisiunei permanente a facutu observarea potrivita, că aci nu e vorba despre alegerea membrilor, pentru că pre acci-a i-a alesu congregatiunea cu alta ocașione fără ver una exceptiune in contră legei scolastice, ci acum e vorba numai de a se invia, ca să se constituia. La acăstă a tacutu toti, si apoi, la propuneră unui membru, deciderea despre acestu obiectu s'a amănatu pana la 2-a siedintia, ca asié membrii alesi la senatul scolasticu să se mai pota consulta pana atunci, si apoi a dou'a dă, in siedintă a congregatiunei, reasumenda obiectul, s'a cetea pre rondu numele toturor membrilor senatului scolasticu districtuale, alesi de Congregatiune, provocandu-se, ca să se constituia, său, cari nu voru acăstă, apoi să abdice, ca asié Congregatiunea inca cu acăsta ocașione să pote alege altii in locul loru, la care 2 au abdicat, alegandu-se in locul loru altii, er' cei-a-alti membri au declarat, că voiesc a se constituui.

Lucrat'a congregatiunea bine său reu in acestu obiectu, va judecă viitorulu si istoria.*)

Nicolae Besanu,
Protonotariu distr. si alegatoriu d'in cerculu electoralu alu Monorului.

VARIETATI.

*) (Vandalismul prusescu.) Prusii paru cu totu-a-dinsulu a-si fi pusu de cugetu, ca să esopereze prin terori si barbarie, ee'a ce nu li-pote succede prin armă. Ei voru lasă in Francia suveniri, cari i va prezintă generatiunilor francese si Europei civilisate, ca pre nesce sugrumatori si orde rapitorie, cari nu stău neci cătu e mai putieni undererul cosacilor rusescii. Asié, diariul „Nouvelliste de Rouen“ a primitu d'in Athiers urmator'a scrisore despre bestialitate si neumanitățile, comise de „Culturfolk-ulu“ nemtiescu contră francesilor: „Primariul d'in Neuville si This d'impreuna cu adjunc-tulu său si cu prentulu d'in locu fure legati fedeleisu, asediati pre nisice paie, unde apoi s'au mesurat fia-carui a

*) Dlu Besanu nu scie nece unu cuventu d'in limb'a magiara, si totu-si vorbesce asié.

*) Dni ministri Ra jner si E ötvösiu inse potu să se judece si in presinte. Judecat'a loru vi este de siguru favorabile.

Red.

câte două-dieci si cinci băte. Dupa acăstă toti trei fure legati de codele cailor si tăreiti prin tina. In fine, prusii s'au invoitu a-i eliberă pentru sumă de 1000 taleri pre unul. De ora-ce inse primariul avu numai 400 franci, spre completarea sumei cerute i s'a prefacutu cas'a in cenusia.*

*) (In prezent este existent) urmatorile familie regente depozitate: 1) Vednu'a regelui Ottone de Grecia (in 24. oct. 1862); 2) Contele Chambord cu soci'a (2. aug 1830); 3) Contele de Parisu cu 34 membri de familia (24. febr. 1848); 4) Regin'a Isabell'a de Ispania cu 33 membri de familia (1869); 5) Franciscu II. regele de Neapolea cu 31 membri de familia (13. febr. 1861); 6) Principele Robertu de Parm'a cu 6 membri de familia (1859); 7) Principele Carolu de Braunschweig (7. septembrie 1830); 8) Imperatulu Napoleonu cu 9 membri de familia (1870); 9) Regele George de Hanover'a cu 4 membri de familia (1866); 10) Principele electoralu de Hessen cu 12 membri de familia (1866); 11) Principele Gustav Wasa de Svedia (1809); 12) Imperatres'a Charlotta de Mecico (1867); 13) Principele Adolfu de Nassau cu 5 membri de familia (1866); 14) Marele principe Ferdinandu de Toscan'a cu 12 membri de familia (1860); 15) Principele Franciscu de Modena (1860); 16) Pap'a Piu IX (alungat d'in potestatea temporaria, 1870); 17) Principele Cuza (detronat la 11. febr. 1866). Continuarea va urma. „Inform.“

„Amvonulu“,

foaia bisericescă pentru elaborare d'in sfera elocinției sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popescu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anul II), apare de două ori pre lună, in numeri de căte două cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felul de predice de dominece, serbatori si de diverse ocazii. Prenumeratia se face de odata pentru anul intregu. Pretiul de d'incepe de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'ncolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Berolinu, 29. nov. Tratatulu cu Bavarie are putenia perspectiva de primire d'in partea camerei. Natiunalii nu vreau să se scia de consecutiunile, ce au să se faca Bavariei.

Viena, 29. nov. Diariul „N. Fr. Pr.“ i se anuncia d'in Constantinopolea, inse d'in fontana rusesca, că consululu angescu Buchananu s'au rechiamat d'in Petruburg. Imperatulu Alessandru a ordonat formarea unei armate de rezerva. — Se dăce, că Austri'a, Anglia si Turcia numai asié voru intra in conferinta, daca Rusia se va supune decisiunilor conferintei, si daca Prusia va promite că, in casu daca Rusia s'ar opune, va pasi d'impreuna cu celelalte poteri contră ei.

London, 29. nov. „Times“ anuncia: Re-spunsulu Angliei la a dou'a nota rusesca e gata; ministeriul angescu nu se va lasa a fi sedusu prin sperantia unei conferinti; in data cea tineră a Angliei e stabilita, se va poté negocia a supră posibilității unei conferinti. Anglia doresce pacea, cu tote acestea inse se recere, ca Gorschakoff să se revoce prim'a sa nota.

Berlinu, 30. nov. Diariile mai noi d'in Parisu au unu tonu pacificu. „Figaro“ combată atrocitatea comitetului natiunalu. Avangardele prusesci au ajunsu pana la Tours. Corpul diplomatic si ministrul s'au mutat d'in Tours in Bordeaux. Principele de Hohenzollern, care s'a reintorsu d'in Versailles, s'ar fi esprimat, că capitulatiunea Parisului se accepta pre incepertulu lui decembrie. Jules Favre va merge la Versailles in cauza nouelor negocieri de pace.

Brussele, 30. nov. Raporturile „Independintiei“ constaseaza una perdere totală a armatei de nordu.

London, 30. nov. Nota angela s'a espediat la Petruburg. De-să acăstă tiene strinsu la protestulu de mai înainte, lasa totu-si ore-care perspectiva pentru una intielegere pacinica.

Bursa de Viena de la 30. novembre, 1870.

5% metal	55.80	Londra	124.15
Imprum. nat.	65.—	Argintu	122.—
Sorti d'in 1860	91.40	Galbenu	5.89
Act. de banca	727.—	Napoleond'or	9.94
Act. inst. cred.	248.25		

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.